

MAGYARÁG

1938. Dec. 19

VII. No. 34

2 lei

Tulajdonos: „Frima” S. A. Bejegy. la Trib.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Felelős kiadó:
Üzv. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Felelős szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

Folynak az aláírások a nemzeti ujjászületés frontja számára

**Kik léptek már be a pártba? Kik irták alá a párt
megalakulásának kérvényét?**

Bucuresti, dec. 17. A nemzeti ujjászületés frontjának szervezkedése a legnagyobb lendülettel indult meg.

Az igazságügyminiszteriumhoz a következő kérést adták be:

„Miniszter Ur. A Hivatalos lap 1938 dec. 16-iki 293. számában közölt 4321—1938-as törvény fölállította a nemzeti ujjászületés frontját, mint az állam egyetlen politikai szervezését. Alulírottak teljes hódolattal és áldozattal egész munkaerőnk azoknak a céloknak a szolgálatába akarjuk állítani, amelyeket az országunk ez a vezető szervezés testesít meg s mivel teljesítjük az említett törvény harmadik szakaszában feltüntetett feltételeket, van szerencsénk kérni, hogy sziveskedjék megadni a szervezet működésére vonatkozó engedélyt. A kérést a következők irták alá:

Andrei Petre, egyetemi tanár, nemzetnevelésügyi miniszter, Anghelescu Constantin, volt miniszter, a Nemzeti Bank volt kormányzója, Alimenisteanu Dumitru mérnök, volt miniszter, Blaga Lucian egyetemi tanár, a Román Akadémia tagja, volt miniszter, S. Bornemisa, volt miniszter Kolozsvár város polgármestere, Bujoi Ion volt miniszter, Căciocov Mircea pénzügyminiszter, Calinescu Armand belügyminiszter, Constantinescu Mitita nemzetgazdasági miniszter Cristid Vladimir volt miniszter, Dragomir Silviu volt miniszter, Flueraș Ioan volt miniszter, Găroflid Constantin volt miniszter, Gigurtu Ion mérnök, volt miniszter, Grigorovici Gheorghe volt képviselő Gusti Dumitru egyetemi tanár volt miniszter, Iamandi Victor igazságügyminiszter, Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter, Ionescu Mihail tábornok, volt miniszter, Jinga Victor

egyetemi tanár, dr. Iacobovici egyetemi tanár, Miculescu Nicolae mérnök, volt képviselő, Manu Gheorghe tábornok, hadseregfelügyelő, Moldovanu Iuliu egyetemi tanár, volt miniszter, Nițescu Voicu volt miniszter, Petrovici Ioan egyetemi tanár, volt miniszter, Periceanu, a romániai ügyvédszövetség elnöke, volt miniszter, Ralea Mihail, egyetemi tanár, munkaügyi miniszter, Radulescu Motru egyetemi tanár, a Román Akadémia elnöke, Rujinschi Nicolae tábornok, Rusescu Gh. tábornok, Samsonovici tábornok, volt miniszter, Sasu Eugen volt miniszter, Serban Mihail egyetemi tanár, volt miniszter, Sichițiu tábornok, a nagyvezérkar főnöke, Slavescu Victor egyetemi tanár, volt miniszter, Tataru Coriolan egyetemi tanár, volt miniszter, Theodorescu Anibal egyetemi tanár, Tilea volt miniszter, Toni, a tanítóegyesület elnöke, Valcovici egyetemi tanár, volt miniszter, Vlad Aurel volt miniszter, Vasilescu Carpen, a politechnicum rektora, volt miniszter.

Tizezrével csatlakoznak a „nemzeti ujjászületés frontjához”

A nemzeti ujjászületés frontja megalakulásának közhírre tétele óta a csatlakozások tízezrei érkeznek az egész országból. Az ország egyetlen politikai szervezete igazi általános fronttá alakul ki, amely

magában foglalja az összes társadalmi rétegeket képviselő személyiségeket, az összes világnézeti irányzatok reprezentánsait. Figyelemreméltó, hogy rendkívül sok erdélyi személyiség jelentette be csatlakozását. Ez olyan jellemző magatartás, amelyet különö-

sen ki kell emelnünk. Csatlakoztak a munkásság legkiemelkedőbb képviselői, Grigorovici, Flueraș, és Gherman akik egyformán fontos szerepet játszottak, úgy a munkásmozgalomban, mint az egyesülés alkalmával a nemzeti mozgalomban is. Az értelmiségi osztály egyértelműen csatlakozik. Bizonyítéka ennek az egyetemi tanárok, akadémikusok jelentkezése, élükön a Román Akadémia elnökével. Különösen nagy erkölcsi jelentősége van a legkiválóbb hadseregparancsnokok csatlakozásának, közöttük ott vannak a volt hadügyminiszterek és volt vezérkari főnökök.

Eltiltják a német hajók kikötését a newyorki kikötőben?

Newyork, dec. 17. Newbold Morris a newyorki városi tanács elnöke kijelentette, az újságírók előtt, hogy most tanulmányozza azt a kérdést, hogy a német hajók kikötését a newyorki kikötőkben eltiltsák.

— Ezt a kérdést La Guardia

polgármesterrel még ezen a héten megtárgyalom és intézkedéseket teszek.

Végül kijelentette Morris, hogy a nemzeti szocialisták magatartása, főként pedig a Newyorkban most folyó kémkedési per váltotta ki ezt a magatartást.

Karácsony előtt két napon át három pénztárnál kifizetik az összes nyugdíjasokat

Cadariu Emil pénzügyigazgató tegnap délelőtt elrendelte, hogy a jövő héten amikor a központi nyugdíjpénztártól megérkezik a nyugdíjak kifizetéséről szóló kiutalás, egyszerre három pénztárnál fizessék ki a nyugdíjakat.

A nyugdíjfizetések karácsony előtt ugyanolyan sorrendben fognak lebonyolítás-

ra kerülni, mint az előző hónapban. Az első nap a kisnyugdíjasok, a következő napon a magasabb illetményű rendelkező nyugdíjasok kifizetésére kerül sor.

A nyugdíjfizetésről szóló hivatalos értesítést a nyugdíj-ügyosztály főnöke a kiutalást követő napon fogja nyilvánosságra hozni.

OLASZ CSAPATÖSSZEVONÁSOK A SPANYOL HATÁRON

Ilandage, dec. 17. A spanyol határról érkező jelentések szerint olasz csapatösszevonások történtek a pireneusi oldalon, ahol a felkelők hadserege van. Ugy véljük, hogy a csapatösszevonások a Franco által bejelentett offenzíva érdekében történnek.

Madrid, dec. 17. Lobo abbé kijelentette, hogy három madridi templomot visszaadnak a szabad vallásgyakorlatnak. Az abbé hozzátette, hogy az istentiszteleteket eddig sem szakították félbe, hanem egy bombabiztos külön helyiségben tartották meg.

Mai számunk 8 oldal, 2 lei

János bácsi

mit szól maga ahhoz, hogy mindennap új országban fenyeget háború. Hol a Memel-vidéken, hol Tuniszban, hol meg Ukrajnában.

— Instállok, én csak elég régen foglalkozom külpolitikával de most már én magam se tudom kiismerni magamat. Mer' ha jól emlékszem, Münchenbe' azaz váltak el egymástul, — hogy három hónap múlva újból összejönnek, ha addig a magyarok, meg csehek, meg a lengyelek nem egyeznek meg egymással. Arról azonban nem volt szó, hogy mi történik akkor, ha ők vesznek össze egymással. Tán csak nem híjják össze a Népszöveccsiget.

— Vajjon Chamberlain miért mondta, hogy semmiféle szerződés nem kötelezi Angliát, hogy védelmet nyújtson Franciaország gyarmataiért.

— Kimagyarázta az újságírók vacsoráján, hogy ű azt nem úgy értette, hanem ellenkezőleg. Az utóbbi időben annyit tárgyalt Hitlerrel, hogy megtanulta az ő módszerét, vagyis hogy: szerződés az, amit nem tartanak be, oszt azér' mondta, hogy nincs szerződés, mer' abból nyilvánvaló, hogy akkor megvédi.

— Hát Macdonald miért mondta, hogy az angol birodalom még ennek a nemzedéknek az életében darabokra fog széthullani?

— Én nem tudom miér' mondta, de hogy az angol újságok azt írják, hogy ez a kijelentés sujasabb, mintha egy államtitkót árult volna el — legalább is kissé furcsa. Mer' vagy így lesz, oszt akkor nem titok — vagy nem lesz így, — oszt akkor pláne nem titok. Különben pejig most Rómába utaznak az angol miniszterek hátha sikerül összedrótozni a birodalmat. Inkább Pozsonyba mennének, a' most a drótosok fővárosa.

— Mondja öregem, olvasta, hogy megalakult az új párt?

— Olvastam és örülök is neki, mer' ha egyetlen párt van az országba, akkor nem kell az ember törje a fejét, hogy kire szavazzon, mék párt ígéri a legtöbbet.

Karóval verte agyon egy asszony a farkast

Tárgoviste, dec. 17. Néhány nappal ezelőtt Darmanesti faluban egy farkas hatolt be Joana Joana asszony házába udvarába és néhány juhot megölt. Tegnap éjjel ismét átugrott a kerítésen. Az asszony a zaj hallatára egy karóval felfegyverkezve kiépett az udvarra, kislánya pedig lámpával kiérte. A farkas a lámpát tartó kislányra vetette magát, míg ezalatt az anya a karóval a farkas fejére sujtott. Hosszu harc után sikerült a vadállatot agyonvernie.

Helytelen irányban halad a repülőgép mai fejlődése

A. H. G. Fokker, a világhírű holland repülőgép-tervező véleménye szerint

London, dec. 17. A Daily Mail párisi tudósítója érdekes beszélgetést folytatott A. H. G. Fokkerrel, a világhírű holland repülőgép-tervezővel és gyárossal. Fokker éppen a beszélgetés előtt tekintette meg a párisi nemzetközi repülőgépkiállítást a Grand Palaisban.

— Ma a jelszó: sebesség, sebesség, sebesség, — mondta. — Mint gyáros, magam is

kénytelen vagyok a divatot követni, de azt hiszem, a mai fejlődés, mely csak a sebességet hajszolja, nem helyes irányban halad. A nagy sebesség és a súlyos motor akadályozni fogja a hadirepülőgép mozgékonyágát és harcképességét. A minél nagyobb sebesség érdekében egyre komplikáltabb gépeket szerkesztenek.

— Egyre többet követelnek

ezek a gépek az embertől. Oly nagyszámu személyzetet kell magukkal vinniük a levegőbe, hogy hatóképességük csökken. A probléma most már nem is annyira az, hogy egy ország hány hadirepülőgépet tud építeni, hanem az, hogy mennyit tud belőlük hatásosan használni. Vagyis: hány képzett szakemberrel rendelkezik a légi hadsereg.

Kiszabadul Al Capone a gengszter király

Al Capone, a chicagói gengszterek királya, az Egyesült Államok „első számú közellen sége” 1939 január 19-én kiszabadul a fogházból.

A „Daily Ghetek” amely ezt a hírt közli, hozzáteszi, hogy kiszabadulása után Al Capone ismét az illinoisi törvényszék elé állítják, adóeltérkolás miatt és újból legalább egy évet kap.

Caponét 1931-ben 11 évi fegyházbüntetésre ítélték. — Egy gengszter és alkoholcsempész szenzációs karrierjére tett pontot ez az ítélet. Noha az igazságszolgáltatás semmi bizonyítékot nem talált Al Capone ganszteri működéséről, Caponet 50 milliós adócsalás miatt ítélték el.

Capone Alkatrazban a legszigorubb amerikai börtönben töltötte ki büntetését. Közben a legfantasztikusabb hírek keringtek felőle. Először azt mondták, hogy Al Capone a legjobb magaviseletű fegenc. Később olyan hírek terjedtek el, hogy Al Capone megőrült és rohamai vannak.

1935-ben egy cellatársa ollóval megsebesítette Al Caponet.

Azt is mondták, hogy Al Capone többször meg akart szökni és továbbra is irányít a börtönből egy gengszter bandát.

Amikor a börtönt elhagyja, Al Capone új világot talál maga előtt. A mai Amerika nem tekinti többé hősöknek a gengsztereket és gyilkosokat. A prohibíció megszűnt, a gengsztereket pedig a „G-man”-ek, a hírhedt rendőrségi emberek üldözik.

A tudomány, a film, a rádió, a sajtó kinyitotta az amerikai szemet és felismerték a gengszterizmus veszedelmét.

Capone milliókat szerzett az emberek terrorizálásával és a chicagói rendőrség és igazságszolgáltatás megvásárlásával.

A kormány azonban végét vetette garázdálkodásainak és leleplezte adócsalásait. 3 éven keresztül vizsgálta egy szakbizottság tevékenységét.

A 11 évi fegyházbüntetésen felül Caponet 120 millió leinek megfelelő pénzbüntetésre is elítélték és egész vagyonát elkobozták.

Kezdetben Capone — és egész Amerika — tréfának vette az egész ítéletet. A gengszter azt hitte, hogy összekötése révén elhalaszthatja a végtelenségig büntetése végrehajtását.

Edgar G. Hoover a „G-Man”-ek vezetője azonban nem tréfált és Al Caponenak be kellett vonulnia a börtönbe.

Amikor a legfelsőbb bíróság elutasította utolsó felebbezését, Al Capone így kiáltott fel:

— Ez a hála azért a sok jóért, amit az emberiségért tettem.

Példás magaviselete miatt büntetéséből 3 évet elengedtek és Al Capone előtt így nemsokára megnyílik a börtön kapuja.

A megcáfolt interju miatt leszállította Hitler Vilmos császár évjáradékát

London, dec. 17. A német kormány negyedére szállította le a Vilmos excsászár részére nyújtott állami támogatás összegét. A Daily Express szerint a volt német császár két és félmillió leinek megfelelő összeget kapott havonta és ezt az összeget 625 ezer leinek megfelelő márkára szállították le.

Az angol lapok hangsúlyozták, a német kormány azzal indokolja ezt a fizetéscsökkentést, hogy nincs elegendő devizája, a valódi ok azonban az az interju, amelyet Vilmos császár adott —, de gyorsan meg is cáfolt Hitler kancelláról és a nemzeti szocializmusról egy amerikai lapnak.

Nyílttér*)

A Timisoarai Segélyező Egyesület oradeai fiókja Vezetőségének

ORADEA,

Bul. Reg. Ferdinand 10.

Ahulírott Nagy György zalau lakos ezennel elismerem, hogy az általam temetkezési segélyre 11186. szám alatt beírt Dudás Antalné anyósom elhalálása után esedékes segélyösszeget hiánytalanul és minden formalitások nélkül, csupán csak a halotti bizonyítvány felmutatása után, min-

den levonás nélkül megkaptam.

Amidőn ezt jelen sorokban tanusítom, egyúttal hálás köszönetemet fejezem ki az Egyesület zalaui képviselőjének Z. Kiss Ernő urnak, a minden bizalmat megérdemlő figyelmes és gyors elintézésért s igyekezni fogok Egyesületüket ismerőseim körében ismertetni és ajánlani. Kiváló tisztelettel:

Zalau, 1938. dec. 13.

Nagy György és neje
Dudás Anna s. k.

Előttünk:

Éderjesi N. s. k.

Germán Sándor s. k.

Igazolójegyek lapárusítóinknál és a kiadóhivatalban szerdáig, december 21-ig kaphatók

Nagy karácsonyi szövetvásár DEUTSCH Posztóáruházban

Oradea, Str. Avram Iancu 1.

Kérjük úgy helybeli, mint vidéki t. vevőinket, hogy az **ujévi naptárért hozzánk beküldeni szíveskedjenek.**

A szalontai népbank hamis bukással vádolt igazgatói a nagyváradi tábla előtt

Még a boldog békeévekben történt, hogy az akkoriban szépen fejlődő Szalonta városa gazdasági terén is jelentős mozgalomba kezdtek. A városka gazdasági érzékkel ellátott polgárai megérezték, hogy Szalontának egy népbankra van szüksége és kiadták a jelszót: népbankot Szalontának. Szalonta polgársága kedvezően fogadta a bank alapítási tervét és 1906-ban meg is alakult a szalontai bank, „Népbank” néven két millió alaptőkével.

A bank különböző üzletekkel foglalkozott és mintegy két évtizeden keresztül kitűnően prosperált. A dekonjunktúra azonban a szalontai Népbankot sem kerülte el. A bank előbb ki akart egyezni, azonban a kényszeregyezés a hitelezők ellenkezéseire meghiúsult. Később kénytelen volt csődöt kérni maga ellen és ekkor a károsult hitelezők perrel támadták meg a bankot.

A hitelezők Popescu-Ceica ügyvéd útján hűtlen kezelés, csalárd bukás és vétkes bukás címén feljelentették dr. Fehér Jenő orvost vezérigazgatót és Ormay József nyugalmazott jegyzőt igazgatósági tagot, a bank főtitkárát és Weisz Zoltán tisztviselőt. Az ügyészség vállalta a vádat és az ügy a nagyváradi törvényszék elé került. A törvényszék a vádat nem találta megalapozottnak és a bank igazgatóit felmentette a vád alól.

Az ügyészség felelősséggel fordult a táblához és a tábla Bogdan-Manea tanácsa foglalkozott a szalontai bank ügyével. A vádat Matase főügyész-helyettes képviselte, aki fenntartotta a vádat és különösen három pontot sérelmezett a bank ügyvezetésében. — 1. A bank jutalék számlája. 2. Az álnéven vezetett számlák. 3. A „halastó” üzlet, amelynek kiaknázására külön alvállalatot alakított és ennek tulságosan nagy hitelt nyújtott.

Dr. Turla Miklós, Ormay védekezője utalt arra, hogy védekezője csak tisztviselője volt a banknak, aki eleget tett a vezérigazgató és az igazgatóság rendelkezéseinek. — Ami pedig a bankot illeti, a bank csak azt csinálta, amit az összes pénzintézetek csináltak. Csak az alapszabályok által megengedett üzletekkel foglalkozott. — Ha a valuták katasztrófális esése be nem következik és a halastó kiaknázása „**ak major**”

folytán nem válik lehetetlenné, a bank elkerülhette volna a válságot.

Dr. Fehér József vezérigazgató védelmében, dr. Patzkó Elemér szólalt fel, aki az ügyész vádpontjaira replikázott. Kifejtette, hogy jutalék számla minden ügykezelésben van, amelyik üzletekkel foglalkozik. Az álnéven vezetett

számla „Kulturucz Mária” néven ténylegesen létezett és a bank — mint minden bank könyvelésében — ezen a számlán vezette a diszkrét, kiadásokat, a társadalmi jótékonyági adományokat, segélyeket, stb. De, semmi sem igazolja, hogy a bank bukása ezek miatt a számlák miatt következett volna be. Maga dr. Fehér

Jóslat 1939-re

Franciaország híres jósnője kis népek egyesüléséről és nagy békét jósol 1939-re

Páris, dec. 17. 1937 december 16-án — pontosan egy éve — Genevieve Zaepffel kijelentette 3000 ember előtt:

— Hadseregeink a határon lesznek, de nem lesz háború!

A prófétanő más jóslatai is beváltak, így VIII. Eduard lemondása, Abesszinia leigazása, a spanyol háború, stb.

Ebben az esztendőben a Pleyel teremben ismét 3000 ember gyűlt össze hogy meghallgassa a prófétanőt.

Genevieve Zaepffel bretagnei, a broceliandi erdőben született, a tündérek hazájában.

Hosszu, fehér köpenyben, amely alakját még magasabbra emeli, átszellemült hangon a következőket mondja:

— Hatalmas mezőt látok zászlókkal. Harcokat! Franciaország zászlója megváltoztatja színét.

— Látok országokat... valamely borzasztó: emberi hűség megegy őrjáti kazánban. Onnan csontvázak kerülnek ki. Olaszország megváltoztatja arcát. Huszonhét nemzet egyesül a nagy nemzetekkel... A vihar újra kezdődik... gyilkosságok... Az összes határok az összes gyarmatok elhomályosulnak. Emberek légióit látom... csillagok milliárdjait

Tavasszal új fenyegetések kezdődnek.

— Látom Chamberlaint... Az Astral csillagon őt kibékítőnek látom, jószándéku befolyással...

— Azon a napon, amikor Chamberlain nem lesz többé, Angliában rettenetes dolgok fognak történni. Látom Hitler... Szalag veszi körül... Máskor fényesebbnek láttam... Valami nyugtalanít.

— Másutt embereket látok a határon, akik elírják egy pirra, hogy holnap mit fognak követelni... Szerencsére minden megváltozik... Csak

Németország fenyeget bennünket. Annyi kis állam van. Egyesülniök kell.

— Márciusban vagyunk, a határok eltűnnek... nagy egyetértés a népek között... Európai Egyesült Államok... 1939-re megígérem nektek a békét, Franciaország győzelmét. De holnap, holnapután, lehet egy hónapon belül, Franciaország fel kell hogy ébredjen.

— Amit tisztán látok, az, hogy 600 képviselő helyett csak 20 lesz. Ezt garantálom, meglátjátok

„Nem engedi a törvény”

Varga Sándor 64 éves szilágymegyei Boján községbeli cigány a múlt évben összekulombózott a vadházastársával és a vadházastársa gyermekével. Az öreg cigány elkeseredésében a vadházastársára gyújtotta a házat. Az igazságügyi hatóságok gyűjtögetés címen vád alá helyezték és a zilahy törvényszék egy hónapi fogházra ítélte Varga Sándort. Felelősséggel folytán a tábla foglalkozott az ügygel és az öreg cigány azzal védekezett, hogy az övé volt az a ház,

Az elnök kérdésére azonban zavarba jön:

— Mit kér?
— A törvény tudja, kérem szépen.

— Mégis mit kér? felmentést?

— Azt nem lehet kérem. Nem engedi a törvény.

— Hát mérséklést?

— Azt sem lehet. Nem engedi a törvény...

A tábla azonban úgy találja, hogy a törvény engedi és hat hónagra mérsékelte az öreg cigány büntetését.

Kincset ér egy cigaretta!

Barcelona népe hozzá szokott a bombázáshoz, türi az ehséget és szembe néz a veszéllyel -- de a cigarettahiányt nem bírja

(Barcelona, december hó). Néhány évvel ezelőtt a barcelonai kikötő a világ egyik legélénkebb helye volt. A kékvízi tengeröbölben amerikai iramban zajlott az élet, utasokat, árukat szállító hatalmas tengerjáró hajók futottak be szinte óránként a kikötő betonátjait közé, csikorgó emelődaruk és serény rakodómunkások ezrei hatalmas áru hegyeket raktak ki a teherhajókból, hogy helyüket megtöltsék a spanyol ipar és mezőgazdaság termékeivel. A munka lázában lüktető kikötőben állandóan szólt az ének: a spanyol tengerészt s a spanyol kikötőmunkást tartották a világ legvidámabb népének. Barcelona kikötőjében ma halotti csend van.

A rakodóhelyek, betonátjak utvesztőjében semmi mozgás. Egy-egy hadihajó huz el néha sűrű fekete füstbe burkolva a láthatárt a kikötő bejárata előtt, benn azonban csupa bezárt ajtó, néhány elhagyott teherhajó himbálózik az enyhén hullámzó kék vízen s a hatalmas gözdaruk karjai mozdulatlanul mutatnak a magasba. A fehér bányfelhős nevető spanyol égre, amelyen mostanában gyakran jelentek meg bombavető repülőgépek a kihalt kikötő felett.

A polgárháboru harminca-ötik hónapját éli Spanyolország...

A halászkunyhókra nem hull bombaeső.

Néhány évvel ezelőtt Barcelona utcáin, a széles körutakon s a modern palotáktól szegélyezett tereken a milliós világáros színes élete zajlott. Ma mindenütt csend van. A legtöbb üzlet, szórakozóhely zárva s az utcákon alig mutatkozik ember, mert nem lehet tudni hogy a Majorca szigetek irányából mely pillanatban tűnnek fel a nemzetiek hárommotoros bombavetői. A tereken helyenként hatalmas bombatölcsérek ásitának s sok ház teteje hiányzik, csak a kormos falak merednek a magasba. Barcelona a teljes hadi állapot képét mutatja.

Csak a kikötőtől távolabb fekvő tengerparti halásznegyedekben mutatkozik némi élet. A halászok nem félnek a repülő bombáitól, mert ebbe a városrészbe, a halászkunyhók közé még sohasem hullott bomba. A halászbárkák ma is naponta kifutnak a kikötőből és ennek az iparágnak hatalmas lendületet adott a polgárháboru, mert az éhez, minden oldalról körülzárt kikötő

város lakosságának legtöbb tápláléka a — hal.

Akik a legtöbbet szenvednek.

Az élettelen utcákon topogva visszhangoznak a léptek. Az ember azt hinné, hogy az egész város kihalt, minden ki elmenekült. A házakban azonban most is ott él riadtan visszahúzódva a polgárság. Szerecsellen éhez, és szenvedő emberek százai, akik egyformán félnek a nemzetiek bombavetőitől és a városi uraló köztársasági katonáktól. A nemzetiek repülőgépei a tüzet és a halált hullatják alá a magasból, a köztársasági hadvezetőség pedig állandóan titkos élelmiszer tartalék után kutat.

A kihalt utcán hangosan kopognak a léptek s a léptek zajára minden ajtó bezárul, minden ablakon szorosan be húzódik a függöny. Csak a kihalt város utcáit járó idegen előtt nyílik meg néha egy-egy ajtó. Behívják a légvédelmi fedezékekkel átalakított lakásokba s kétségbeesve vezetik beteg gyermekeik ágyához.

A fiatal felnőttek még csak elviselik valahogyan a hadiállapotokat s az állandó halálét is megszokták. A gyermekek, betegek és öregek azonban sokat szenvednek.

Vásárolni pénzért sem lehet.

A központi sugárutak kávéházai közül azonban néhány még nyitvatart s itt még látható a régi élet némi jele. A kávéházak különösen a déli előtti órákban tele vannak vendégekkel, akik izgatottan vitatják a vérszegény újságok híreit. „Fogyasztani” azonban ezekben a kávéházakban nem nagyon lehet és nem is érdemes. Kávé, vagy valami más komoly étel már régóta nincs az étlapon. Legfeljebb hig narancs-szörpöt hozhat a pincér s azt is megfizethetetlenül drága áron.

Kenyeret, lisztet, cukrot s egyéb élelmiszert az élelmiszerüzletek csak jegyre szol-

gálnak ki s a fejadag igen szűkreszabott.

Vásárolni — pénzért nem is lehet.

Akinek azonban megfelelő mennyiségű cigarettája van, amíg dohánykészlete tart, még Barcelonában is fejedelmi módon élhet.

A hárommillió spanyol kikötőváros lakossága harminc hónap, két és fé év óta szenved a polgárháborút és a cigarettahiányt. Ennek a szónak cigarettája — varázsereje van.

Megfelelő árért a bezárt üzletekben még mindig akad egy darab szappan, egy tábla csokoládé, vagy egyéb napi szükségleti cikk, cigaretta azonban a polgári lakosság számára nincs. A katonaság között időnként még kiosztanak valami rossz dohányfélért, a polgári lakosságnak azonban ebből természetesen nem jut.

A pénznek Barcelonában már nincs értéke. Pénze, aranya, ékszere mindenkinek van. Egy csomag dohányért, vagy egy doboz cigarettáért azonban mindent meg lehet vásárolni.

A cigaretta a nagy spanyol kikötőváros értékmérő egysege.

Ez a cigarettahiány tette népszerűvé a Barcelonában nagyritkán megforduló idegeneket. A külföldinek legtöbbször elegendő cigarettája van s ez elegendő ok arra, hogy a néptelen szállodák s az esti záróra és szigorú elosztási kötelezettség miatt nappali üzemre berendezett kávéházak személyzete úgy fogadjon minden külföldit, mint valami fejedelmet. Egy cigaretta felér a legnagyobb borraival.

Tömegcsődület egy cigarettavégért.

Egyik párisi lap munkatársa barcelonai tartózkodásának első napjaiban egyik délelőtti az utcán sétálva megfigyelte az itt szükséges „elővigyázatosságról”, nem oltotta el a cigarettáját, hanem kezében az illatos francia dohányról töltött cigarettával lépett ki a szálloda kapuján. Csakhamar

Ertesítés!
2000 pár cipőnek leszállítottuk az árát és 30-50 %-al olcsóbban árusítjuk SOLDURI cipőárúháza
Strada Alexandri No. 6.

észrevette, hogy tisztas távolból bár, de egész sereg ember követi, köztük jólöltözött „társaságbelinek” látszó hölgyek és urak. Nem értette a dolgot és csodálkozva megállott.

— Ohajtanak valamit tőlem? — kérdezte.

Egy ideig zavartan hallgattak, aztán valaki mégis válaszolt:

— Mindnyájan azt várjuk, hogy ön eldobja a cigarettáját.

Leírhatatlanul boldogok voltak, amikor a nála levő doboz cigarettát szétosztotta közöttük. A legtöbbben nyombarágyújtottak és hatalmas szipantásokkal nyelték a régóta nélkülözött füstöt, az előrelátók azonban apró részekre osztották fel óvatosan az egyetlen cigarettát, mert — több nap, mint füstöltnivaló...

Barcelona a polgárháboru harminc hónapja alatt megszokta a repülőtámadásokat, amelyek egy időben naponta ismétlődtek. Megszokták a nélkülözéseket, a fizdeként adagolt kenyeret, az örökös halálét, a kávéházak hig és izetlen szörpjait. Mindenről lemondtak, de a cigarettáról ugyilátszik nem lehet.

Hetvenhét óras munkahét Németországban

A Westdeutsche Maschinenfabrik tudomására hozta munkásainak, hogy 1939 január 1-től a heti munkaórák számát 48-ról 60-ra emeli. Eddig is sűrűn előfordult hogy napi 8 óra helyett 10 órát dolgoztak a munkások, de 25 százalékos túlórabér járt érte. Ezt a túlórabért most törölték. De ez sem elég. A 60 órán fölül a munkások kötelesek még heti 17 órát dolgozni, az az üzemi viszonyok és a négyéves terv szükségletei megkövetelik.

Ne fesse a haját!

Hajfestés nélkül a haj visszakapja eredeti színét a

FLOREAL

haj-regenerator használatával. Nem tartalmaz semmi festékananyagot. A haj magába szívja ezen vizet, elősegíti a haj növekedését, táplálását, melynél fogva az ősz haj rövid időn belül visszakapja eredeti színét és egészségét. Ezenkívül erősíti a haj gyökerét s ellenállóbbá teszi sőt segíti a haj növekedését és szaporodását. 1 üveg ára 60 lei

FLOREAL
HAJ-REGENERATOR

erősíti, szépíti a haját, megszünteti a hajhullást megőrzve az őszülést késő öreg korig

Vezérképviselő: PAP DROGUERIA

ORADEA, Bulevardul Regele Ferdinand 9 szám, Naponta postai szétküldés

FELÜLVIZSGALJAK

az északkelet- és bukovinai
italmérés-engedélyeket?

A Curenul a miniszterelnök határozatát a következő kommentárral látja el:

A kormány az ujjaépítési munkát közhasznú munkálatokkal kezdi meg. Nagyszabású építkezési kampány indul, gabona raktárakat, utakat, vasutakat, fogházakat építeni. Kezdenek két rádió leadó állomást fogház építeni, az eddigi Bukarest, Bod és Chisinau-ban működő állomásokon kívül.

Az új állomásokat Erdélyben és Bánátnban, valószínűleg Kolozsváron és Temesváron állítják el.

Intézkedés történik az északkelet- és bukovinai jelenleg zsidó kézben levő italmérés-engedélyek felülvizsgálására vonatkozóan is — a végleges visszavonásig. Ezekben a helyeken a kocsmákat szövetkezetekkel fogják helyettesíteni.

Litvinov és Vorosilov kívánságára távozott helyéről Jezsov, a GPU főnöke

Varsó, dec. 16. A lengyel lapok közlik:

Jezsov GPU főnök elmozdítása után Blücher marsallt a a Kremlbe hozták és hosszas eszmecsere folytatott Sztalin-nal. E beszélgetés során Blücher marsallnak sikerült meggyőznie Sztalint arról, hogy ártatlan. a Jezsov ellen felhozott vádakban. A Sztalin-nal folytatott beszélgetés után Vorosilov fogadta Blüchert. Moszkvai illetékes körökben azt állítják, hogy Blüchert visszahelyezik összes jogaiba.

A lengyel lapok moszkvai tudósítás alapján újabb részleteket közölnek Jezsov bukásáról:

A népbiztosok tanácsának ülésén, amelyen Sztalin is részt vett, felállott Litvinov és napirenden kívül szót kért. Valóságos vádbeszédet mondott Jezsov ellen, akiknek ügynökei beavatkoznak a külföldi szovjetkövetéségek működésébe és alapítanak fantasztikus feljelentéseket tesznek. E feljelentések alapján értékes szovjetdiplomákat hívtak vissza és börtönöztek be, azután pedig a vizsgálat semmi kompromittálót nem talált ellenük.

Másrészt a GPU ügynökeinek külföldi tevékenysége nemcsak a szovjetdiplomátok, de a szovjetállam presztizsét is csorbitották. Jezsov és munkatársai olyan atmoszférát teremtek, hogy egyetlen szovjetdiplomata sem akart többé külföldre menni. Mi több — mondotta Litvinov — Jezsov több ízben házkutatást tartott a külügyminisztériumban, sőt az én magánlakásomon is. Soha nem talált semmit. — Akkor miért mindez? Csak azért, hogy diszkreditálja a szovjetintézményeket az ország és a külföld előtt? Ez az állambiztonsági feladat szerve?

Litvinov felháborodott beszéde után felkelti helyéről

Vorosilov marsall és kijelentette, hogy Jezsov módszereivel a hadseregben sokkal súlyosabb atmoszférát teremtett, mint a diplomáciai karban.

Bebizonyosodott, hogy a tisztikar tagjai ellen felhozott vádak alaptalanok voltak. A vádaskodások miatt több tiszt öngyilkosságot követett el. —

Ezek között volt Morosov ezredes, az én személyes adjutánsom is — mondotta Vorosilov. A vizsgálat kiderítette, hogy ártatlan volt.

Molotov és Kalinin csatlakoztak Litvinov és Vorosilov előterjesztéséhez. Sztalin javaslatára ezután a népbiztosok tanácsa egyhangulag Jezsov elmozdítása mellett döntött.

Felbélyegzett meghatalmazás alapján léphetik csak át a szalmári ügyvédek a városháza küszöbét

Szatmár, dec. 17. A polgármester elrendelte, hogy ügyvédek, ügyfelek érdekében csak felbélyegzett ügyvédi meghatalmazás alapján léphetnek be a városházára. Magánügyekben a közönség nem lépheti át a városháza küszöbét,

hivatalos ügyekben is csak d. e. 11-től kezdődően. Itt írjuk meg, hogy a polgármester megváltoztatta előbbi határozatát és visszavette a városháza nagy tanácstermét attól a négy fiatal szalmári festőművészől, akik ott akartak együttes képiállításukat megrendezni. Indokolásában felsőbb utasításra hivatkozik, amely szerint nem kívánatos, hogy a képiállítás megtekintésének ürügye alatt, mindenféle kétes elemek megforduljanak a városháza épületében.

Leszállították a szuezi csatorna átkelési illetékét

Páris, dec. 17. A Reuter hírszolgálati gyűjteménye szerint, csütörtöktől kezdve a szuezi csatorna átkelési illeté-

két 3 pencével leszállították. A szuezi csatornatársaság közleményében hangoztatja, hogy a díjcsökkentés és az olasz sajtó

követelése között nincsen összefüggés. Mostani lépésüket még júniusban a részvényesek tudomására hozták.

Elítélték a „mérnök urat”, aki mindössze öt középiskolát végzett

Moldovan Teofil jellegzetesen mai egzisztencia. Volt már minden, köztisztviselő, magánhivatalnok és legutóbb — vegyész-mérnök. A múlt évben el látogatott Nagybányára, ekkor a Phönix gyárba és ott, mint vegyész-mérnök mutatkozott be. Kérte, hogy alkalmazák és megígérték, hogy rövidesen bemutatja a mérnöki diplomáját is. A jó fellépéű fiatal embert alkalmazták és az egyik bányába osztották be. A alkalmaztatása után azonban Moldovan tulságosan költséges életmódot kezdett folytatni. Kiruházkodott, bevásárolt és képzőművészeti tárgyakat vett fel. Az igazgatóságnak feltűnt

ez a költséges életmód, utána néztek a jövedelmi forrásainak és erősebben kérték az oklevele bemutatását is. Amikor kényelmetlenné vált a helyzete, Moldovan eredeti megoldási módott választott és megszökött.

Akkor azután kiderült, hogy Moldovan már több ízben volt büntetve, lopás, hűtlen kezelés és más bűncselekmények miatt és büntetéseit Bukarestben, Brassóban és Kolozsváron ülte le. A szalmári törvényszék a Phönixnél tett kirándulásáért egy évi fogházra ítélte Moldovant.

Az álmérnök felelősséget jelentett be és Jonescu elnök.

aki megkérdezte, hogy — tulajdonképpen mi maga? — érdekes felvilágosítást ad:

— Öt lyceumot végeztem, azután voltam magántisztviselő, segédjegyző. Jártam kinn Bécsben, ahol vegyészeti laboratóriumban dolgoztam és értek a vegyészethez.

A vallomása végén Moldovan megjegyzi: — hadiárva vagyok, tudóbajos és összesen 30 éves. A jövőmre való tekintettel felmentést kérek.

A tábla helybenhagyta a törvényszék ítéletét, de a vizsgálati fogsággal négy hónapot ki töltöttnek vettek.

Önként a halálba

Németország, Magyarország, Lengyelország és Csehszlovákia vezetnek az öngyilkossági statisztikában

Nagyvárad, dec. 16. Dr. Mol dovan Gyula kolozsvári egyetemi tanár szerkesztésében eugenitkai és biopolitikai folyóirat jelenik meg a kolozsvári egészségügyi intézet kiadásában. A folyóirat legutóbbi számában dr. Rămneantu Petru statisztikus rendkívül érdekes tanulmányt közöl az öngyilkosságokról.

— Az öngyilkos — kezdi tanulmányát dr. Rămneantu — rendszerint a belső impulziók és törekvéseknek van alávetve — és ennek áldozata, míg a gyilkosság a szociális környezetben leli indító okát. Európában

a legtöbb öngyilkosság sorrendben Németországban, Magyarországon, Csehszlovákiában és Lengyelországban történik.

Mind a négy országban, de főként Németországban és Lengyelországban a legtöbb öngyilkos zsidó.

Az öngyilkosságok statisztikájánál fontos szerepet játszanak a gazdasági körülmények, a nevelés, a klíma, a szellemi állapot és a vallás. Például

Németországban két és félszer annyi a protestáns öngyilkosok száma, mint a katolikusoké,

pedig a katolikusokat jobban üldözik, mint a protestánsokat, de a katolikus vallás a legnagyobb bűnnek tartja az öngyilkosságot.

Románia az öngyilkosságok statisztikájában kisebb százalékkal szerepel, amely az 1932—1937 években nem változott.

Városi környezetben az öngyilkosságok száma négyszer nagyobb, mint a falusi környezetben.

A leggyakoribb öngyilkossági mód az önakasztás, agyonlövés és mérgezés, a legritkább az emeletről való leugrás.

Mit mondanak a számok?

Nálunk, az országban két és félszer több férfi lesz öngyilkos, mint nő. Így: a múlt évben 817 férfi és 273 nő követett el öngyilkosságot városi környezetben, 615 férfi és 303 nő falun.

Az évszakok is befolyást gyakorolnak az öngyilkosságokra, mert télen több öngyilkosság fordul elő, mint más évszakokban. Az elmúlt évben azonban

a legtöbb öngyilkosság májusban és júniusban fordult elő. Májusban 234 öngyilkosság volt, decemberben pedig csak 103.

(A statisztika természetesen csak a halálosvégű öngyilkos-

ságokról beszél, nem pedig az öngyilkossági kísérletekről.)

Az 1932 és 1937 évek között az országban összesen 11.644 öngyilkosság volt. Ennek csaknem fele

5557 Erdélyben és Bánátban fordult elő.

A legkevesebb öngyilkosság fordul elő Olténiában és Dobruzsában.

A gyilkosságok statisztikája

A gyilkosságok statisztikája nagyban eltér az öngyilkosságokétól. Az Egyesült Államok, Bulgária és Magyarország vezetnek a gyilkosságok statisztikájában. Ezzel szemben Hollandiában, Franciaországban

és Németországban fordult elő a legkevesebb gyilkosság.

Romániában az 1932 év óta a gyilkosságok statisztikája csökkenő tendenciát mutat. A múlt évben 173 fegyveres gyilkosság, 175 más módon elkövetett gyilkosság és 172 gyermekgyilkosság történt.

Az emberölés városban kétszerre nagyobb, mint a falusi. 6082 gyilkosság közül 1324 történt Erdélyben, a legtöbb pedig Olténiában és Moldovában. Több nőt gyilkoltak meg, mint férfit. A viszony falusi környezetben 1 az 5-höz, a városi környezetben pedig 1 a 6-hoz. A gyilkosságok évszakai a tavasz és a nyár.

Erdély fővárosa, Kolozsvár

A „HORIA” KIVONAT

használ hűlés, idegesség, nátha, reumatikus fájdalmas betegségek ellen.

viszi a rekordot az öngyilkosságok statisztikájában. 1932-ben Bukarestben, tehát az ország fővárosában 100.000 lakoshoz viszonyítva 28.56 öngyilkosság történt, Kolozsváron pedig 41.12.

Csaknem rögtön Kolozsvár után következik Nagyvárad is.

— Törekvés-bál. december 26-án, karácsony másodnapján lesz a Kereskedelemi Csarnokban, melynek műsorát M. Antalffy Margit rendezzi az összes növendékeivel, mely magára garancia a műsor sikerének.

IPAROS UJSÁG

Ne csak a város hanem a falu iparosságával is törődjünk

A városi iparosság szervezkedésének láza valósággal a tetőfokát érte el. Nap mint nap más szakma tartja gyűlését a céhekbe való tömörülés végett. Egy ilyen impozáns megnyilvánulás volt vasárnap délelőtt a Kisiparos Liga helyiségében tartott Textil és Ruházati céh 20 szakmájának nagygyűlésén, mely a céh megszervezését tűzte ki céljává.

Ez megy a városi iparosságnál, melynek helyisége és módja is van hozzá. A vidék iparosságánál pont az ellenkezőjét tapasztaljuk. Azok az iparosok, kik többször érintkeznek vidéki iparostársaikkal, megdöbbenve tapasztalják azt a nemtörődömséget, ami az utóbbi időben lábrakapott a vidék iparosságánál. Mi okozta ezt? Szerintünk nem csupán a le-

romlott gazdasági helyzet, a mely teljesen nincstelenné tette a vidéki iparosokat, hanem az az elhagyatottság is hozzájárult, amit az új ipartörvény illetve a céhtörvény rendelet által okozott tájékozatlanság idézett elő.

Ezen a helyen már egyszer foglalkoztunk mi lesz a vidéki iparossággal, mely egy közösségben az össz-szakmák teljes egészében sem tesznek ki annyit, hogy valamely céh fiókját meg tudják alakítani.

A nehezen várt végrehajtási utasítás, mely bizonyára fog foglalkozni a falu iparosságának megszervezésével, egyre késik. Célszerű megoldás az volna, ha azon vidék iparosága, mely egymaga képtelen az előírásnak megfelelő céh-

fiók felállítására, egyénenként mint tagok iratkozhasználnak be a legközelebbi városi szakmáját csoportosító céhbe.

A céhtörvény az ország össz-iparosságának készült, így természetesen, hogy a teljesen kiszolgáltatott falu iparossága se kezelhető ezáltal mosorban. Nem végzünk komoly és lelkiismeretes munkát, ha csak mindig magunkra gondolunk. Tartsuk kötelességünknek a vidék iparosságát minden formában támogatni, hogy a mely letargiába süllyedni látunk telen iparostársaink jövőjében nemcsak a reményt, melyet már nem hisz, hanem a valószínűségnek is megfelelő boldogabb életet és gazdaságilag megkönnyebbülést hozzon.

W. P.

A Kisiparos Liga hirei

A Kisiparos Liga Otthon Bizottsága a vigalmi bizottsággal karöltve f. hó 18-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a Kisiparos Liga helyiségében ülést tart, felkérjük a tagokat, valamint a szakmai szindikátusok által a vigalmi bizottságba delegált tagokat, hogy ezen ülésen feltétlenül megjelenjenek. Otthon és vigalmi bizottság elnöksége.

A cipésziparos szindikátus választmányja f. hó 20-án, kedden este 8 órakor szokásos választmányi ülését tartja.

A textil és ruházati céh szervező bizottsága f. hó 21-én, szerda este 8 órakor a Kisiparos Liga helyiségében, Str.

Avram Iancu 13, ülést tart. Igen kérjük az e céhbe sorozott szakmákból megválasztott szervező bizottsági tagokat, hogy ezen ülésen szíveskedjenek feltétlenül megjelenni.

A bőrfeldolgozó céh szervező bizottsága f. hó 21-én, szerda este 8 órakor ülést tart.

A Kisiparos Liga vigalmi bizottsága f. hó 22-én, csütörtök este 8 órakor ülést tart.

— Közgyűlés. A Vas- és Fémiparosok Breslája (Céhe) el. hó 21-én, szerda este 7 órakor tartja alakuló közgyűlését az Építőiparosok Szövetségének str. Alexandri 13 sz.

alatti nagyertermében. Felkérjük mindazon iparostársainkat, akik a következő szakmákhoz tartoznak, hogy a saját érdekében a közgyűlésen pontos időben megjelenjenek. Rézműves, rezhangszerkészítő, fegyverműves, mechanikus, üstkészítő, mérlegkészítő, kazánkovács, óras, mozgásgépész, késműves, villanyszerelő, kovács, ékszerész, vésnök, drótszövő, vízvezeték-, gáz- és kanáliszerelő, lakatos, lámpakészítő, precíziós mechanikus, automechanikus, nikkelező orvosi műszerész, reszelőgép, pákoló kovács, rádiószelőkész, vasesztergályos, hegesztő, fogtechnikus, ládogos és vasó Szervező bizottság.

Öfelsége II. Carol király a hadsereg irányítója

„Abban a szerencsés helyzetben voltam és ezért büszke is vagyok, hogy a parancsnokságot a legalsóbb foktól a legmagasabbig gyakorolhattam. Ez a körülmény ad Nekem lelki önbizalmat ahhoz, hogy a hadsereg vezetésében határozott szavamat hallassam”.

Bucurestiből írják: Gyermekkorában felöltötte a katonaruhát és az ősök hagyományos erényeiben nevelkedett, ugyanakkor pedig példaképpen állott előtte felséges nagybátyja és királyi atyja. 1909. október 1-én II. Carol királyt, akkor Carol herceget, hadnagyi rangra emelték és ő reá bízta a sinajai vadászászlóalj szakaszának parancsnokságát, ami azt bizonyítja, hogy katonai rangja nem volt tiszteletbeli adományozás. Carol herceg nagyon szerette szakaszát, később pedig századát és saját tapasztalataiból igyekezett elsajátítani a vezetés, az irányítás és parancsnoklás irányelveit. 1913. évi hadjárat még inkább növelte tudását, amikor atyja, a román hadsereg főparancsnoka lassanként bevezette a hadvezetés magasabb és gyakorlati megismerésébe. A világháború tudását és erélyét még jobban növelte és fejlesztette. Ekkor már ezredparancsnok volt és megfelelő előképzettségben részesült, a későbbi felelősségteljes országvezetés szempontjából is. Tapasztalatait I. Ferdinánd király oldalán, mint a 70-ik gyalogezred parancsnoka, a harcerekén és tűzvonalain is gyarapította. A háború befejezése után tovább haladt a katonai rangfokozatban és 1919-ben a tábornoki rangra emelték. Éveken át szerzett tapasztalatait és tudását nagyszerűen alkalmazhatta a hegyi vadászrezredeknél, amelyeknek parancsnokságát ellátta. A hadsereg vonatkozó minden egyes ügyirat, módfelett érdekelte és azok egytől-egyig átmentek Öfelsége kezén is. Nagyszerű iskolának bizonyult ez a módszer. A világháború után a román hadseregben bizonyos hiányok mutatkoztak, amelyeket még akkor nem sikerült kiküszöbölni. Egy olyan emberre volt szükség, aki ezt a hiányt nagyszerű érzékekkel, erélyes kézzel megszüntesse. Carol trónörökös királyi atyja uralkodása idején a légügyi és a tengerészetügy parancsnoka lett. Fáradhatatlanul dolgozott és munkálkodott a hadsereg fejlesztése terén és számtalanszor kivívta munkatársainak csodálatát, akik mindenkor nagyra értékelték kiváló tudását és szakavatottságát.

Íme ez a magyarázata annak a hozzáértésnek és tudásnak, amellyel Öfelsége az ország hadseregét vezeti. Könyvekből ezt nem lehet tanulni, magyarázatok is keveset használtak volna. Egy ilyen fényes multu trónörökösből csakis ki-

váló király lehetett és nagyszerű szervezőerővel bíró hadseregparancsnok. II. Carol király igazi parancsnok, mert meg van benne a jó hadvezetés három főkélléke: parancsnokol, kiképez és a közigazgatást vezeti. Trónralépése napjától ellátja a hadsereg parancsnokságát és olyképpen készíti elő, hogy ha elérkezik az óra, minden körülmények között meg tudja állni a helyét. A ki képzés irányelveit évről-évre ugyancsak Öfelsége szabja meg.

Öfelsége iránti elismerés bizonyítékul a múlt évben a legfelsőbb hadiskola tanári kiüntetésével tisztelték meg a Nagy Királyt.

NAGY HADVEZÉR VOLT-E FOCH MARSALL?

Londonból jelentik: Az angol közvéleményt élénken foglalkoztatja egy újabb háborús könyv. Szerzője Liddell Hart angol kapitány, aki pompás ábrázoló képességével már eddig is jó nevet szerzett magának az angol háborús irodalom terén. Most a világháború anyagának beható ismeretén alapuló tanulmányában azzal a kérdéssel foglalkozik, valóban nagy hadvezér volt-e Foch marsall, a világháború győzője?

Foch marsallnak halála után olyan kitüntetés jutott osztályrészül, mint eddig kevés francia hadvezérnek. 1937 márciusában a köztársasági elnök magasrangú diplomaták és más előkelőségek jelenlétében, ünnepélyes keretek között szálították át hamvait ideiglenes nyugalóhelyre a párisi Invalidusok templomába és ott helyezték örök nyugalomra, — nagy Napoleon hamvai mellé.

Az a kritikai szellem azonban, amely a világháború lezajlása óta kutatja a világháború eseményeinek okait és okozati összefüggéseit, nem állt meg Foch marsall nagy kitüntetésénél sem. Mind gyakrabban bukkant fel itt is, ott is a kérdés, valóban nagy hadvezér volt-e Foch marsall?

Liddell Hart Foch-tanulmányában végigkíséri a marsall katonai pályafutását, azóta hogy 1870. őszén, 19 éves korában a metzi jezsuita iskolából hadbaindult a poroszok ellen. Ennek alapján ezeket állapítja meg:

1. Foch egyéniségét törhetetlen akaratú, meg nem alkuvás, szívósság és határtalan kitartás jellemezte.

2. Erős katolikus-jezsuita irányú nevelése megingathatatlant hitet csöpögtetett belé.

3. Ezzel a szívós kitartással és hittel érvényesítette hadászati alapelvét: „csak azt a csatát veszítjük, melyet már eleve feladtunk”. A győzelemhez nem kell más, mint a győzelembe való szívós hit.

4. Az út a győzelemhez: támadni és megint csak támadni.

5. Ezekhez az alapelvekhez azonban nem járult magas stratégiai képzettség. — Az 1905-i orosz-japán háborúban nagy szerepet játszott lövészárkok és gépfegyverek védekező erejének jelentőségét nem ismerte el. A repülőgépről azt mondta, hogy „finom sport, de katonailag használhatatlan. A hadiskolákban, ahol tanított, Belgium déli részét tanulmányoztatta, mint a jövő német-francia háború színterét, holott a történelem azokat igazolta, akik vele szemben azt hangoztatták, hogy Észak-Belgium lesz a német hadműveletek terepe.

6. A világháború tapasztalatai alaposan rá is cáfoltak Foch marsall elveire. A marnei csatában támadást támadásra halmozott és nem törődött azzal, hogy az alája rendelt katonai csapatok napról-napra vert hadként özönlöttek vissza a német fegyverek gyilkos tüze elől. Hogy még sem érte katasztrófa, annak az volt az oka, hogy valahol messze északon a legfelsőbb német hadvezetőség indokolatlanul visszavonulót rendelt.

7. Az yperni csatában állandóan támadott, de meghiúsították. Ekkor egyidőre telfedezte a módszeres tűzérési előkészítés hasznát, kimélte a gyalogságot és lemondott az esztelen „csak előre” elvéről.

8. A sommei csatában ismét előtörték belegyökerezett elvei: támadott szívósan, fáradhatatlanul és — a német gépfegyverek tüzeiben elhullott a francia ifjuság színevérré.

A közhangulat emiatt ellene is fordult, úgyhogy másfél évre „félretették”.

9. Mégis a világháború végfelé az általános csüggedés és reményvesztettség pillanatában Clemenceunak eszébe jutott Foch. Az a férfi, aki

mindig „győzniakarást”, „önbizalmat”, megingathatatlan akaratú” prédikált. Példája erőt öntött a csüggedőkbe, bár hadvezetése ekkor is hemzsegett a hibáktól. 1918 tavaszán a németek majdnem áttörték a flandriai harcteret, mert Foch az utolsó pillanatig habozott, hogy tartalékokat küldjön Haig marsallnak. — Frontjának legbiztosabbnak tartott pontján, ahová nem állított tartalékokat, át is törték a németek, úgy hogy csak Clemenceau vasakarata mentette meg kedvenc marsallját a parlament előtt.

10. Végül jött az amerikai segítség és Foch ismét támadhatott. Gyakran rossz helyen, máskor pedig éppen akkor állt meg, amikor közvetlenül a győzelem előtt állt. A végső győzelmet, amely ilyenformán nem volt olyan lenyűgöző, egy második Sedan, mint amiről Foch álmódzott, sok tekintetben az ellenfél belső összeomlása segített kivívni.

Foch érdeme, hogy a nehéz órákban sem adta fel az ügyet, amiért küzdött. Még akkor sem, amikor mások már vereségre és visszavonulásra gondoltak.

Részeg állapotban leszurt egy szekeres

Constanța, dec. 17. Az anadolchioi öntvényraktár közelében a raktár istállójának őre, Constantin Olteanu, részeg állapotban belekötött Ion Hodorogea falusi fuvarosba s a veszekedés hevében hirtelen kirántott késével a fuvarost többször hátbaszurta. A hátán és fején súlyos sérüléseket szenvedett Hodorogea válságos állapotban szállították kórházba. Életbenmaradásához nincs remény. A részeg késelőt a rendőrség letartóztatta.

Rádió műsor

VASÁRNAP

BUCURESTI. 8.30 Torna, orvosi tanácsok, hanglemezek, háztartási tanácsok. 9.55 Reggeli istentisztelet a patriarkatusról. 12 Premilitaris óra. 13 Időjelzés, vizállásjelentés. — 13.10 Sibiceanu zenekar. 14.10 Hírek. 15.05 Stroe és Vasilache, vidám óra. 15.20 Falusi félóra. 18 Időjelzés. 18.02 Tánzzene lemezekről. 18.50 Közvetítés a brassói Scherg posztógyárból. 19.15 Esti hangverseny. 20 A nemzet órája. 20.15 Hangjáték. 21.30 Hanglemezek. 22 Hírek. 22.15 Operalemezek. 23 Hírek. 23.15 Szórakoztató lemezek.

BUDAPEST I. 10.30 Hírek. 11 Református istentisztelet. 12 Egyházi ének és szentbeszéd. 13.20 Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 1.30 Operaházi zenekar. 14.15 Előadás. 15 Hanglemezek. 16 Gazdasági nácsadó. 16.45 Magyar nóták. 17.30 Előadás. 18 Fuvolahangverseny. 18.20 Felolvasás. — 18.50 BSzKRT-zenekar. 19.10 Előadás. 20 Hírek. 20.20 Zongoraszámok. 21 Sporteredmények. 21.10 Operettrészletek. 22.40 Hírek, sporteredmények. 23 Cigányzene. 24.10 Rádiószalonzenekara. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ

BUCURESTI. 6.45 Ritmikus torna, rádióhíradó reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, jelentés. 13.10 Déli hangverseny. Közben sport hírek. — 13.20 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 18 Időjelzés. 18.02 Énekbemutatók. 19 Tudományos krónika. 19.15 Mozart ciklus, kamarazene. 20 Francia portré rajzban és gravurában. 20.15 Rádiózenekar. 21 Előadás. — 21.15 Karácsonyi zene. 22 Rádióhírek, sport. 22.15 Hanglemezek. 23 Hírek. 23.15 Éjszakai hangverseny. 23.45 Külföldi hírek francia és német nyelven.

BUDAPEST I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Cigányzene. 13.30 Hírek. 14.30 A rádió szalonzenekara. 15.35 Hírek. 17.15 Diákfélóra. 18.25 Adventi hangok. Énekel a Budapesti Központi Papnevelő Intézet énekkara. 19 Előadás. 19.30 Gordonkaszámok. 20 Hírek. 21.15 Két egyfelvonásos. 23 Hírek. 23.20 Cigányzene. 23.30 Hírek. 24.10 Katonazene. 1.05 Hírek.

Fesszek

Ócska ólmo!

Cim a Nlad ban

Meghosszabbítottuk a szelvények átadásának határidejét

A nagy érdeklődésre való tekintettel a kiadóhivatal elhatározta, hogy meghosszabbítja az olvasóink által összegyűjtött 30 szelvény beszolgáltatásának határidejét. Minden oldalról fordultak hozzánk ilyen irányú kérelemmel és így szinte közkívánatra meghosszabbítottuk meg december 21-ig, azaz szerdáig ezt a határidőt. Kérünk kell azonban t. olvasóinkat, hogy a szelvények átadását ne halogassák, hanem sürgősen adják át a lap árusnak, vagy bizományosnak, hogy azok legkésőbb december 21-én postára tegyék a szelvé-

nyek és igazolójegyek elszámolását.

Többirányú érdeklődésre ezúton közöljük, hogy a megvásárolt igazolójegyeken 2-2 kis szelvény is van, amelyek kedvezményes apróhirdetések feladására jogosítanak fel, még pedig e szelvénnel feladhatók 10 szavas apróhirdetések 10 leiert a rendes 20 leies ár helyett.

Továbbá az igazolójegy felmutatójának szintén kedvezményes áron, 6 leiert adjuk 1939. évi nagy képes-naptárunkat, amely a jövő héten minden egyes bizományosunknál már átvehető lesz.

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

Házassági, levelezési hirdetéseket, szerkesztői üzeneteket a vonatkozó törvény értelmében a lapban nem közölhetünk.

— Minden állandó olvasónk, akinek kedvezményes apróhirdetésre jogosító szelvénye van, egy 10 szavas apróhirdetést 10 leiert adhat fel 20 lei helyett.

Kifutóleány felvétetik. Str. Bratianu 14. Szabóműhely. 5242

Laboránsnőt keres a Csillaggyógyosztár. Jelentkezés ma vasárnap. 5241

Üzletszerzöt intelligens, csak is jómegjelenésüt keresünk. Szép jövedelmet biztosítunk. Cim a kiadóban. 4963

Royal Mozgó (volt Tivoli) szenzációs kettős műsora

ORLAC KEZE

Bűnügyi film. Főszereplő:

A 3 aranyos gangster

Főszerepben:

Minden néző meg lesz elégedve e két film lebilincselő tartalmával.

Jackie Cooper

POSTA

Részletre is olcsón ruházkodhat, Tóbiás divatszabóságában. Piata Bisericei.

Fényképei

nagyon olcsón és nagyon jól

szavaiosság mellett

Róna fényképész

műtermében kaphat

Régi képekről élethű nagyítások

Str. Alexandri No. 4.

ALLAS

Szentandrás, Tarján, Gyires községek részére megbízható újságárust keresünk jó kereset tel. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Bejárónőt keresek reggeli órákra. Jelentkezni 10—12-ig. Friedmann, Dimitrie Cantemir 6. 5240

Keresek egy feltétlenül megbízható férfit, vagy nőt, bevezetett helyre lapelárusítónak, január 1-re. Biztos megéltést nyújtó állás. Cim Cultura könyvkereskedés, Săcueni.

VETEL-FLADAS

Makulatura újságpapír kapható kis és nagy mennyiségben Pásztor Ede cégnél Piața Mihai Viteazul 4.

Eladó házhely a piacra nyíló uccában, olcsón, Andrényi cég házmesterénél. 5226

Gyerekkocsi mély, jó állapotban eladó, ugyanott sportkocsit veszünk. Str. Clemenceau No. 2. Kommendáns-rét. 5243

Eladó egy erős vaskazetta. Megtekinthető hétfőn a vaspiacra Kallósnál. 5245

Eladó negyedtelkes magánház, banki téherrel. Colonia Ioșia Str. 67, 17. sz. 5244

Eladók nagy golyósprés, szecskavágó, ülőkád, vaskályhák. Calea Victoriei 34b. Selmovits. 5247

Régi bélyeget bélyeggyűjteményt veszek Rosenthal, Emilia malom udvar. Granária-telep. 5246

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE
CÉGNÉL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL 4

Staniol-papír, fehér és színes, nagy választékban, továbbá selyem papírok minden színben kaphatók Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4.

Egy magas alakra jó állapotban levő sötétkék öltöny eladó Str. Caragiale 4. szembe a kapuval. 5161

Gál-féle román-magyar és kinek nélkülözhetetlen — csak magyar-román szótár minden 25 lei. Kapható lapunk kiadóhivatalában.

KÜLÖNFELE

Multat jelent, jövőt mondok 20 leirt és bármilyen bajaiban segíteni tudok. Moldova ucca 58-a. Oradea. 5201

Az első karácsonyfa

MEGJELENT hát az első karácsonyfa a nagy áradati piacon. Mennyi agadtunk, mennyit nyugtalankodtunk érte: úgy volt, hogy már nem is látjuk viszont a nyekéagas, drága zöld üveglát, minek komoly és ünnepélyes árnyékában szinte látható közvetlenséggel huzódozott meg az üldözött madár: a drága Béke. Hiába, az erdő irántan törvényeinél mégis erősebb az export-import érdek, mely nem engedí meg, hogy a drága illatos fenyőfák, vagonszámra kivágják és aranyra (általános közgazdasági szempontból) improduktívabb célra elszállítsák.

Bizonyos, hogy a karácsonyfa-kultusz sokat ártott az erdőnek. Az emberiségnek soha sem elég a béke fájából. Még ehhez jobban ragaszkodunk, mint bármely másához. Pedig nagy megpróbáltatás a szegény emberek zsebének a karácsonyfa felé apró aranycsilló gásal, csecebecsével, cukorkával, csillagszóróval s más csupa olyan örömmel, ami karácsony után repül a szemébe. Ha szigorúan vesszük: csak ugyan mi hát az, ami a karácsonyi szokásokhoz köt bennünket. A világosság? Aligha, mert hiszen a kevésbé vallásos emberek egész raját ismerem, akik a karácsonyi szokásokhoz jobban ragaszkodnak, mint a lelki üdvösségülhöz. Csak a békevágy és karácsonyfa szelid varázsa az, ami visszahuzza az embert ehhez a csillogó és mégsem hivallgó fácskához. S nemcsak az a költség, amit nagynak találunk, ha a karácsonyfáról van szó.

Az idén pedig úgy látszik nagyon drága lesz a karácsonyfa. Egyelőre csak a magánkereskedésben és kis tucasokban található fenyőfákat szabad levágni. Ez pedig nem fogja kielégíteni a várost. Így érthető, hogy kapkodják a karácsonyfát már a nagyvárosok s élelmes emberek máris felverték az árát.